

Y CABINET DYDD MAWRTH, 27 GORFFENNAF 2021

Yn bresennol-

Y Cynghorwyr: Dyfrig L Siencyn, Dafydd Meurig, Craig ab Iago, Gareth Griffith, Nia Jeffreys, Dilwyn Morgan, Ioan Thomas, Gareth Thomas, Catrin Wager a Cemlyn Williams.

Hefyd yn bresennol-

Dafydd Gibbard (Prif Weithredwr), Iwan Evans (Pennaeth Cyfreithiol), Dafydd Edwards (Pennaeth Cyllid), ac Annes Siôn (Arweinydd Tîm Democratiaeth).

Eitem 6 a 7: Geraint Owen (Pennaeth Adran Cefnogaeth Gorfforaethol)

Eitem 8: Garem Jackson (Pennaeth Adran Addysg) a Rhian Parry Jones (Swyddog Addysg Uwchradd).

Eitem 10: Steffan Jones (Pennaeth Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol) Geraint Brython Edwards (Cyfreithiwr) a Peter Simpson (Rheolwr Gwasanaethau Stryd).

1. YMDDIHEURIADAU

Croesawyd Aelodau'r Cabinet a Swyddogion i'r cyfarfod.

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan Morwena Edwards, Cyfarwyddwr Corfforaethol.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiad o fuddiant personol.

3. MATERION BRYS

Nid oedd unrhyw faterion brys.

4. MATERION YN CODI O DROSOLWG A CHRAFFU

Nid oedd unrhyw faterion yn codi o drosolwg a chraffu.

5. COFNODION CYAFARFOD A GYNHALIWYD AR 6 GORFFENNAF 2021

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion cyfarfod y Cabinet a gynhaliwyd ar 6 Gorffennaf 2021, fel rhai cywir.

6. DEDDF LLYWODRAETH LEOL AC ETHOLIADAU (CYMRU) 2021 - CAIS AM ADNODDAU I ALLUOGI MYNYCHU CYFARFODYDD O BELL

Cyflwynwyd yr eitem gan y Cyng. Nia Jeffreys

PENDERFYNWYD

Cytunwyd i ddefnyddio £130,000 o'r 'Gronfa Trefniadau Adfer yn sgil Covid19' i ariannu cynlluniau i alluogi cyfarfodydd hybrid a mynediad o bell i gyfarfodydd y Cyngor yn unol â gofynion Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan nodi ei fod yn gais am adnoddau i alluogi mynychu cyfarfodydd o bell. Amlygwyd fod adroddiad wedi ei gyflwyno i'r Cabinet a Cyngor Llawn diwethaf yn amlinellu gofynion newydd yn sgil Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, yn benodol yr angen i sicrhau mynediad o bell i aelodau a sicrhau mynediad i'r cyhoedd. Bu i'r Cabinet a'r Cyngor Llawn fabwysiadu trefniadau interim gan barhau i gynnal Cyfarfodydd yn rhithiol ar hyn o bryd.

Eglurwyd y bydd yn ofynnol sicrhau darpariaeth hybrid i'r dyfodol gyda rhai aelodau yn Siambr gydag eraill yn mynychu o bell. Mynegwyd y bydd hyn yn debygol o fod yn rhan o'r normal newydd ac o ganlyniad y bydd angen iddo fod yn syml ac yn rhedeg yn llyfn i Aelodau a swyddogion ble bynnag y byddant y cysylltu.

Amlygwyd y buddion o gynnig y ddarpariaeth â oedd yn cynnwys lleihau ôl troed carbon a sicrhau gwell defnydd o amser unigolion. Nodwyd fod angen y gefnogaeth ariannol er mwyn uwchraddio'r dechnoleg.

Sylwadau'n codi o'r drafodaeth

- Dangoswyd cefnogaeth i ariannu'r cynlluniau er mwyn nid yn unig lleihau ôl troed carbon ond i ddenu mwy o amrywiaeth i ymgeisio fel Cynghorwyr yn yr etholiad y flwyddyn nesaf.
- Cefnogwyd y cais am arian gan fod cymaint wedi arfer defnyddio technoleg yn dilyn y flwyddyn ddiwethaf. Nodwyd fod y swm yn edrych yn uchel ond fod costau teithio cynghorwyr wedi lleihau o ganlyniad i ddefnydd o'r dechnoleg.
- Amlygwyd yr angen am gadeirio cadarn os cyfarfodydd hybrid yn cael eu cynnal er mwyn sicrhau tegwch.
- Holwyd os y bydd y dechnoleg i'w gweld yn y siambrau yn unig, nodwyd y bydd ystafelloedd cyfarfod ym mhrif swyddfeydd y Cyngor yn Cae Penarlag, Ffordd Y Cob, Penrhyndeudraeth, Penrallt a'r Pencadlys yn cael eu huwchraddio, gan ddefnyddio'r un dechnoleg ymhob lleoliad, a fydd yn hwyluso mynediad o bell ynghyd a rhoi hyblygrwydd.

7. UNED 2A PARC BUSNES ERYRI, PENRHYNDEUDRAETH

Cyflwynwyd yr eitem gan y Cyng. Nia Jeffreys

PENDERFYNWYD

Cytunwyd i ddefnyddio £83,000 o'r 'Gronfa Trawsffurfio' i wireddu addasiadau i adeilad Uned 2a, Parc Busnes Eryri, Penrhyndeudraeth er mwyn hwyluso cyswllt rhwng yr Adran Oedolion â'r gwasanaethau lechyd a chreu 'Siop Gwynedd' i wasanaethu trigolion yr ardal.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan nodi fod yr adroddiad yn gofyn am fuddsoddiad o £83,000 o'r gronfa Drawsffurfiol Busnes i wireddu addasiadau i'r adeilad ym Mhenrhyndeudraeth. Mynegwyd yr angen i addasu'r adeilad er mwyn hwyluso'r cyswllt rhwng y Cyngor a thriolion.

Eglurwyd cyn y pandemig, fod y nifer o staff a oedd wedi ei lleoli yn swyddfa Galw Gwynedd wedi lleihau, a bellach mai dim ond uchafswm o 12 o staff ac Arweinydd Tîm fyddai wedi eu lleoli yn y ganolfan ar un adeg. Amlygwyd o ganlyniad i'r newid hwn mae cyfle i wneud gwell drefnydd o'r adeilad sydd mewn lleoliad defnyddiol i staff sy'n gwasanaethau Eifionydd. Nodwyd y bydd Siop Gwynedd yn cael ei sefydlu yno ynghyd a lleoliad swyddfa i staff yr Adran Oedolion sy'n cyd-weithio'n agos gyda'r gwasanaeth iechyd a fyddai o fewn pellter rhesymol o Ysbyty Alltwen.

Ychwanegodd Pennaeth Adran Cefnogaeth Gorfforaethol fod gwneud yr addasiadau yma yn llenwi bwlch o yn y ddarpariaeth yn yr ardal ac yn rhoi cyfle i staff gofal a'r gwasanaeth iechyd i gydweithio mewn un lleoliad.

Sylwadau'n codi o'r drafodaeth:

- Nodwyd fod addasu'r adeilad yn rhoi cyfle i gynnig gwell gwasanaeth i drigolion Gwynedd ac i annog cyd-weithio gwell rhwng yr Adran Oedolion a'r maes lechyd.
- Holwyd gan fod y swyddfeydd am fod yn integredig rhwng lechyd ar adran Oedolion holwyd os bydd y Bwrdd lechyd yn cyfrannu at y costau. Eglurwyd fod lleoliadau yn y Gwasanaeth lechyd y maes staff integredig y Cyngor yn gweithio ohonynt felly ni fydd angen gofyn am unrhyw gyfraniad.

8. CYNLLUN STRATEGOL Y GYMRAEG MEWN ADDYSG 2022-2032

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cyng. Cemlyn Williams

PENDERFYNWYD

Cymeradwywyd Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2022-2032 i fynd i gyfnod ymgynghori cyhoeddus yn nhymor yr Hydref 2021.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan nodi ei bod yn bleser cyflwyno'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg. Eglurwyd y bydd y cynllun yn dod i rym ym Medi 2022 ac yn parhau am 10 mlynedd. Pwysleisiwyd y bydd y cynllun yn gosod cyfeiriad ac ymrwymiad clir i'r Cyngor i addysg Gymraeg.

Amlygwyd mai dyma'r ail gynllun gan yr Adran Addysg sydd yn ail edrych ar y ddarpariaeth o addysg Gymraeg dros yr wythnosau diwethaf ac amlygwyd fod y Cyngor yn arwain drwy Gymru ar y defnydd o Gymraeg mewn addysg ynghyd a cyfundrefn addysg drochi.

Nododd y Pennaeth Adran fod plethiad amlwg rhwng weledigaeth ar gyfer y gyfundrefn drochi a'r cynllun uchelgeisiol hwn. Pwysleisiwyd fod y cynllun yn un uchelgeisiol a heriol ac yn gosod targedau pendant. Nodwyd y bydd hyblygrwydd y gyfundrefn drochi yn galluogi'r adran i gyrraedd y targedau.

Tywysodd y Swyddog Addysg Uwchradd drwy'r cyflwyniad gan amlinellu deilliannau'r strategaeth. Tynnwyd sylw at y cama fydd yn cael ei gwneud eu mwyn cyflawni'r strategaeth gyda'r rhan ddeiliad a oedd yn cynnwys diffinio categorïau ieithyddol ysgolion, ail-gyflwyno'r siarter iaith a sefydlu Fforwm Iaith i sicrhau trefn atebolrwydd ac gadw golwg ar y targedau. Amlygwyd yr amserlen y cyfnod ymgynghori ffurfiol.

Amlygodd yr Aelod Cabinet fod gwaith arbennig o dda yn y sir ac cydnabod y gwaith da sydd yn cael ei wneud gan ysgolion y sir.

Sylwadau'n codi o'r drafodaeth

- Nodwyd fod trochi yn digwydd yn ysgolion Gwynedd gan fod 100% o addysg yn gynnal drwy'r Gymraeg ac amlygwyd fod y Cyngor yn arwain drwy Gymru ar hyn. Pwysleisiwyd ei bod yn angenrheidiol fod pob plentyn yn cael ei addysgu drwy'r Gymraeg.
- Mynegwyd fod gwaith arbennig yn cael ei wneud drwy'r ysgolion ond holwyd os oes cefnogaeth ar gael i'r rheini sydd yn awyddus i addysgu o adref. Eglurwyd fod cynnydd wedi bod yn nifer y plant sydd yn cael eu addysgu o adref, ond fod y cynllun strategol yn edrych yn benodol ar ysgolion gan mai dyma gylch gwaith ynghyd a grym yr adran. Eglurwyd fod dewis gan rieni i dderbyn pecyn cefnogaeth os yn awyddus i hyrwyddo'r Gymraeg pan yn Dysgu o adref.
- Holwyd os yw'n orfodol i ysgolion ddefnyddio'r strategaeth, nodwyd fod angen bellach i ysgolion ddangos eu bod yn symud ac yn datblygu eu dynodiadau iaith.

9. ADRODDIAD BLYNYDDOL BWRDD PARTNERIAETH RHANBARTHOL GOGLEDD CYMRU

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cyng. Dafydd Meurig.

PENDERFYNWYD

Nodwyd y gwaith a'r cynnydd a wnaed yn 2020/21 yn y meysydd gwaith sy'n cael eu dwyn ymlaen yn rhanbarthol trwy Fwrdd Partneriaeth Ranbarthol Gogledd Cymru.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan nodi ei bod yn ofyniad statudol i gyflwyno adroddiad blynyddol i'r Llywodraeth am waith y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru yn yn unol a Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol. Eglurwyd fod y flwyddyn hwn wedi bod yn wahanol ond fod ymroddiad y staff ar draws y rhanbarth wedi bod yn eithriadol. Amlygwyd fod y flwyddyn wedi bod yn heriol o ganlyniad i Covid 19. Nodwyd fod y bwrdd yn canolbwyntio ar bobl, yn gleifion staff a sicrhau cynnal cefnogaeth di-dor. Pwysleisiwyd fod pawb yn arwain at yr un nod sef i wneud gwahaniaeth i'r unigolion. Eglurwyd fod angen edrych ymlaen ar adfer yn dilyn covid 19.

Nodwyd fod y Llywodraeth yn dyrannu cyfran o'i harian drwy'r Byrddau Rhanbarthol, ac fod y partneriaid yn cytuno ar yr arian ar y cyd.

Sylwadau'n codi o'r drafodaeth

- Amlygwyd bellach fod nifer o byrddau rhanbarthol, a nodwyd pryder o beth fydd rôl Cynghorwyr Lleol mewn materion sydd yn effeithio trigolion eu sir. Pwysleisiwyd nad oes llawer o wybodaeth lawn o fewn yr adroddiadau a nodwyd yr angen am wybodaeth ychwanegol am brosiectau sydd a gwariant o dros £19miliwn.
- Pwysleisiwyd fod gwaith da yn cael ei wneud yn y bwrdd Rhanbarthol, amlygwyd pryder am ranbartholi rhai gwasanaethau gan fod gwahaniaethau mawr ar draws y sir. Eglurwyd fod y gweithredu yn gorfod digwydd ar lefel leol ac nid yn rhanbarthol.

10. GORCHYMYN DIOGELU MANNAU CYHOEDDUS : RHEOLI CŴN

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cyng. Catrin Wager.

PENDERFYNWYD

Cymeradwywyd cyflwyno Gorchymyn Diogelu Mannau Cyhoeddus mewn perthynas â rheoli cŵn ledled y sir yn unol â'r Gorchymyn Arfaethedig a atodir ar y sail eu bod yn fodlon bydd y prawf o dan adran 59 o'r Ddeddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Troseddu a Phlisma 2014 wedi ei gwrdd.

Cymeradwywyd costau un tro o £30,500 i gyflwyno GDMC, ynghyd â £67,620 o gyllideb refeniw ychwanegol un tro eleni o'r Gronfa Trawsfurfio. Hefyd, cadarnhau'r flaenoriaeth gan fyddai'r gweithrediad yn cyfarch blaenoriaethau pobl Gwynedd a rhagfarnu 'bid' am £75,620 o gyllideb refeniw parhaol ychwanegol yng nghyllideb 2022/23.

Awdurdodwyd y Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol i ymgymryd â chyflwyno'r GDMC.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad gan nodi yn ôl ym mis ai y bu i'r Cabinet gytuno i fynd i ymgynghoriad statudol ar y broseso o gyflwyno Gorchymyn Diogelu Mannau Cyhoeddus mewn perthynas o rheoli cŵn. Eglurwyd bellach fod yr ymgynghoriad wedi cau ac fod dros 1300 o ymatebion wedi eu derbyn. Diolchwyd i bob unigolyn a gymerodd amser i ymateb a bod yn rhan o'r ymgynghoriad. Tynnwyd sylw at y prif sylwadau o'r ymgynghoriad a oedd yn cynnwys 95% o blaid gwahardd cŵn o lefydd chwarae plant, 93% o blaid gwahardd cŵn o feysydd chwarae a 99% yn credo y dylai perchnogion lanhau ar ôl i'w ci faeddu mewn manau cyhoeddus, a'i waredu mewn ffordd gyfrifol.

Eglurwyd mai cais i symud ymlaen gyda cyflwyno y GDMC oedd yr adroddiad hwn ond eglurwyd fod yr adran yn awyddus i fynd gam ymhellach. Amlygwyd fod yr ymgynghoriad wedi amlygu fod 80% o'r ymatebwyr yn credu fod baw ci yn broblem o fewn eu cymunedau ac eglurwyd fod hyn yn tystiolaethu beth mae mwyafrif o Gynghorwyd yn clywed ar lawr gwlad. Pwysleisiwyd yr angen i weithredu felly eglurwyd fod yr adroddiad yn gofyn am adnoddau ychwanegol i wella arwyddion, darparu mwy o finiau ac i benodi dau swyddog a fydd yn cael ei cyflogi i fynd i wraidd y broblem. Eglurwyd fod rhain ym awgrymiadau gan drigolion ac felly fod yr ymgynghoriad wedi cynorthwyo i lunio'r rhaglen waith.

Nododd y Rheolwr Gwasanaethau Stryd fod baw ci yn broblem Genedlaethol ac y bydd llawer o waith yn cael ei wneud ar godi ymwybyddiaeth yn benodol ym mis Hydref.

Sylwadau'n codi o'r drafodaeth

- Datganwyd gefnogaeth i'r adroddiad gan amlygu fod y problem wedi cynyddu yn ystod y cyfnod clo. Amlygwyd fod yr adroddiad yn amlygu 10 cynghorydd a ymatebodd i'r ymgynghoriad, nodwyd eu bod yn gobeithio fod y niferoedd yn uwch ond heb glicio'r bocs cynghorydd.
- Pwysleisiwyd mai problem perchnogion anghyfrifol ydi hwn ac nid y cŵn nac y Cyngor ond unigolion sydd ddim yn glanhau ar ôl eu hanifeiliaid.
- Holwyd sut mae'r adran am ddal yr unigolion, eglurwyd y bydd y swyddogion yn mynd allan i'r cymunedau tu hwnt i oriau arferol gwaith, pwysleisiwyd yn ogystal bwysigrwydd newid ymddygiad drwy ymgyrchoedd gyda mudiadau megis Cadw Cymru'n Daclus. Eglurwyd y bydd yn anodd ond nodwyd fod yr adran yn ffyddiog y byddant yn llwyddiannus dwy adnodd ychwanegol a fydd yn defnyddio cyfuniad o wahanol dechnegau.
- Mewn ymateb i gwestiwn am ddefnyddio camerâu mynegwyd fod camerâu personol wedi cael eu defnyddio mewn rhai achosion ac fod modd gosod camerâu os unigolion yn mynd a'i cŵn i'r un lle bob tro.
- Nodwyd fod y bid hwn am arian yn flaenoriaeth gan fod y weithrediad yn cyfarch blaenoriaethau pobl Gwynedd a rhag ddyfarnwyd y 'bid' am £75,620 o gyllideb refeniw parhaol ychwanegol yng nghyllideb 2022/23.

Dechreuodd y cyfarfod am 1.00 y.h. a daeth i ben am 2.30 y.h.

CADEIRYDD